

کمیته ساماندهی تحقیقات کووید-۱۹ در کشور

گزاره برگ

دی ماه ۱۳۹۹

گروه مخاطب گزاره برگ چه کسانی هستند؟

سیاستگذاران و مدیران پژوهشی

این گزاره برگ در پاسخ به چه پرسش‌هایی تدوین شده است؟

برای پاسخگویی مناسب به بحران اپیدمی ویروس کووید-۱۹ و افزایش تاب آوری نظام سلامت و نظام پژوهشی برای رویارویی با بحران‌های آینده، نیاز به انجام پژوهش و تولید شواهد می‌باشد، اما چگونه باید این کار را انجام داد؟

معرفی مهمترین برنامه‌های کمیته ساماندهی تحقیقات کووید-۱۹

معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، برای ساماندهی تحقیقات کووید-۱۹ در کشور، ۱۹ برنامه را با عناوین ذیل در دستور کار قرار داده است:

- تعیین اولویت‌ها و پازل پژوهشی کووید-۱۹ کشور و به روز کردن مستمر آن
- تعیین وضعیت موجود پژوهش‌های انجام شده حوزه کووید-۱۹ و تهیه گزارشات ماهیانه
- تهیه و انتشار گزاره برگ هفتگی تحقیقات کووید-۱۹
- ایجاد گروه پاسخ سریع مبتنی بر شواهد (Evidence Based Rapid Response) برای پاسخ به سؤالات ضروری سیاستگذاران و مدیران بر اساس آخرین دانش روز دنیادر سطح ملی
- ارزشیابی تحقیقات انجام شده حوزه کووید-۱۹ بر حسب مدل KTE یا ترجمان دانش برای سنجش کاربردی بودن آنها
- ایجاد دسترسی سریع به تحقیقات مرتبط با کووید-۱۹ در سامانه‌های پژوهشی کشور و در صورت نیاز ایجاد سامانه مستقل
- در نظر گرفتن مکانیسمی برای جلوگیری از انجام پژوهش‌های تکراری
- انتشار نتایج کاربردی تحقیقات از طریق رسانه‌ها برای مخاطبین عمومی، سیاستگذاران، مدیران و مردم
- برنامه رصد تحقیقات کووید-۱۹ و معرفی بهترین تحقیقات انجام شده توسط دانشگاه‌ها به صورت مستمر در کشور
- تهیه و انتشار گزارشات دوره‌ای از پیمایش‌های مهم کشوری در حوزه کووید-۱۹ (سرولوژیک، رصد ویروس، پیمایش رفتارهای پیشگیری‌کننده و سایر پیمایش‌های مهم)
- پایش و ارزشیابی مداخلات کووید-۱۹ در کشور توسط تحقیقات با کیفیت
- برنامه انجام تحقیقات مشترک با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در حوزه کووید-۱۹
- استفاده از ظرفیت‌های ملی نینما، مؤسسه ملی تحقیقات سلامت و سایر صندوق‌های حمایتی از پژوهش کشور برای انجام تحقیقات در حوزه کووید-۱۹ از طریق فراخوان‌ها
- استفاده از اتاق‌های فکر و گروه‌های مختلف و افراد کلیدی برای مشاوره و اخذ نقطه نظرات مفید
- انتخاب چند عنوان مهم و کاربردی برای چند مجله و فراخوان برای انتشار شماره‌های ویژه مانند درس آموخته‌ها
- تلاش و تشویق محققان کشور برای انجام تحقیق و همکاری‌های بین‌المللی
- تلاش برای دسترسی محققان به پایگاه‌های داده‌های مرتبط با کووید-۱۹
- انتخاب فوکل پوینت پژوهشی در کلان منطقه‌های کشور برای ایجاد ارتباط مؤثرتر با دانشگاه‌ها
- نشست‌های مستمر با معاونت‌های پژوهشی در خصوص تحقیقات انجام شده در این حوزه برای پایش و ارتقاء وضعیت موجود

معرفی یک پژوهش، تاب آوری نظام پژوهش سلامت:

درس‌های آموخته شده از اپیدمی ویروس کووید-۱۹

- شناسایی نیازهای دانشی با مشارکت فعال ذی نفعان
- راه اندازی مکانیسمی برای جلوگیری از انجام پژوهش‌های تکراری
- فراهم آوردن منابع مالی به موقع و انعطاف پذیر با در نظر گرفتن پاسخگویی و شفافیت و تخصیص بودجه پژوهش بر اساس اولویت‌ها
- رصد اولویت‌های پژوهشی برای شناسایی سؤالات پاسخ داده شده و پژوهش‌های در حال اجرا
- ترویج انجام مطالعات چند رشته‌ای و بین رشته‌ای
- پایش و ارزیابی سیاست‌ها و مداخلات انجام شده، ثبت درس‌های آموخته شده و تلاش در جهت تبدیل دانش ضمنی به دانش تصریحی

اقدامات برای شناسایی سؤال پژوهشی

- ایجاد تعادل بین سرعت انجام پژوهش و کیفیت آن
- ایجاد سازوکارهای از راه دور برای ارزیابی ملاحظات اخلاقی در پروپوزال‌ها و رصد اجرای آن‌ها
- ایجاد مکانیسم‌های اخلاقی، قانونی و نظارتی برای دسترسی به داده‌های سلامتی برای انجام تجزیه و تحلیل در سطح ملی با رعایت مالکیت فکری و همچنین به اشتراک گذاری داده‌های خام به دست آمده از پژوهش‌ها و داده‌های روتین
- بهبود نظام‌های مراقبت و ثبت برای پیگیری بیماران در طولانی مدت
- تسهیل و ایجاد شبکه‌ای از محققان که تحقیقات مشابهی انجام می‌دهند به منظور افزایش کارآمدی فعالیت‌های پراکنده

انجام پژوهش

- ایجاد فرآیندی برای ارزیابی اعتبار نتایج پژوهش‌ها و انتشار سریع آنها برای عموم با در نظر گرفتن مالکیت فکری پژوهشگران
- پشتیبانی از انتشار مطالعات با یافته‌های منفی برای جلوگیری از دوباره کاری پژوهشی و تجویزهای تشخیصی و درمانی نادرست
- تهیه راهنمای مصاحبه با رسانه برای محققان و سیاستگذاران
- ارزش دادن به تهیه گزارش‌های با زبان گروه مخاطب با توجه به ارزیابی کیفیت و سطح شواهد تولید شده
- بررسی تجربه ذی نفعان از استفاده از نتایج تحقیقاتی
- ایجاد فرآیند و تسهیل تجاری سازی با فعال کردن پیوند بین تحقیقات مربوط به تشخیص، داروسازی و واکسن با بخش صنعتی

انتشار نتایج

- کنترل کیفیت سیستم‌های اطلاعاتی (مانند پایگاه‌های اطلاعاتی مربوط به سلامت، نظام‌های مراقبت و سیستم‌های ثبت) انتشار نتایج آن
- بررسی میزان اثرگذاری نتایج تحقیقات بر تصمیم‌گیری‌های سطح ملی و استانی (دانشگاهی) و شناسایی راهکارهای بهبود آن
- انجام مداخلات برای تقویت نظام پژوهشی و تاب آور نمودن آن برای رویارویی با تهدیدهای نوظهور و بحران‌های غیر قابل پیش بینی به کمک جامعه و کل سیستم‌شناسایی موانع تجاری سازی ابزارهای تشخیصی و درمانی و شناسایی راهکارهای بهبود آن

ترویج استفاده از نتایج پژوهش

Health research system resilience: lesson learned from COVID-19 crisis. Yazdizadeh B, Majdzadeh R, Ahmadi A, Mesgarpour B. BMC Health Research Policy and System. 2020;18:136

راه اندازی سیستم پاسخ سریع مبتنی بر شواهد (Evidence Based Rapid Response)

باتوجه به لزوم وجود مسیری مناسب جهت ارائه پاسخ مبتنی بر شواهد به سؤالات مرتبط با کووید-۱۹ بر اساس تحقیقات انجام شده بین‌المللی و ملی، برای اولین بار به صورت منسجم هماهنگی‌های لازم از سوی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت با مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران برای فعال کردن تیم پاسخ سریع به سؤالات مهم و فوری مدیران ارشد نظام سلامت به عمل آمد و در حال حاضر تیمی متشکل از افراد آموزش دیده توسط مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران برای پاسخگویی سریع (در صورت امکان کمتر از ۴۸ ساعت) و مبتنی بر شواهد (بر اساس جدیدترین مطالعات انجام شده در دنیا) در رابطه با سؤالات ضروری و فوری مرتبط با کووید-۱۹ برای سیاستگذاران و مدیران نظام سلامت فراهم شده است. هدف از این کار استفاده از دانش موجود در دنیا و کشور برای پاسخ به سؤالات ضروری مدیران است. هدف دراز مدت این کار تشویق سیستم‌های پژوهشی به چابک سازی و تغییر کاربری برای عملکرد مناسب در بحران‌ها است.

راه‌های ارتباطی

راه ارتباطی ایجاد شده در شرایط فعلی به این صورت است که سیاستگذاران و مدیران نظام سلامت می‌توانند در صورت نیاز به پاسخ سؤالات مهم و ضروری بر اساس دانش تولید شده روز دنیا، سؤالات خود را به آدرس ایمیل nihr@tums.ac.ir یا شماره تماس ۰۹۳۸۷۲۱۱۶۶۰ ارسال نمایند. تیم‌های پاسخ سریع مبتنی بر شواهد در سریع‌ترین زمان ممکن، سعی می‌کنند علمی‌ترین پاسخ را فراهم و در اختیار درخواست‌کنندگان قرار دهند. اگر این برنامه در سطح ملی مثبت و مؤثر ارزیابی شود، برنامه ریزی شده که در کلان منطقه‌ها نیز گسترش یابد.